

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора
27.03.2026 № 51-ОД

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
і науково-педагогічних працівників
«ДИЗАЙН»

СХВАЛЕНО
Протокол засідання вченої ради
27.03.2026 № 9

Розробник(и):

Костюк О. П. – завідувач кафедри дизайну і медіавиробництва, кандидат філософських наук, доцент, гарант ОП "Графічний дизайн" першого рівня вищої освіти, член Спілки дизайнерів України

Продан І. В. – декан факультету мистецтв, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дизайну і медіавиробництва, гарант ОП "Графічний дизайн" другого рівня вищої освіти

Шпетний О. І. – викладач кафедри дизайну і медіавиробництва, практикуючий дизайнер

Термін дії програми: з 01.04.2026 до 31.12.2026 року (*програма оновлена / продовжена*).

Рецензенти:

1. Чубенко Максим Антонович – старший графічний дизайнер, Dcineart design studio.
2. Чемерис Ганна Юріївна – докторка філософії у галузі педагогіки, доцентка, завідувачка кафедри дизайну Запорізького національного університету, член Спілки дизайнерів України.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Актуальність Програми зумовлена сучасними трансформаціями у сфері культури, мистецтва та візуальних комунікацій, а також зростанням ролі дизайну в освітньому, культурному та соціальному середовищі. Розвиток цифрових технологій, поширення нових медіа, інтеграція мистецтва, науки і технологій формують нові вимоги до професійної підготовки фахівців та до змісту освітнього процесу у закладах вищої та фахової передвищої освіти. Зміст Програми сформовано з урахуванням специфіки галузі «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» та орієнтовано на підвищення професійної компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників у сфері дизайну.

Актуальність визначається чинниками:

- потребою суспільства у підготовці висококваліфікованих фахівців з дизайну, здатних працювати в умовах цифрової трансформації культури та освіти;
- вимогами сучасних освітніх стандартів та необхідністю оновлення змісту мистецько-дизайнерської освіти;
- необхідністю формування та розвитку професійних умінь педагогічних і науково-педагогічних працівників у створення об'єктів дизайну із застосуванням сучасних цифрових технологій і програмних засобів;
- потребою розвитку навичок наукового аналізу, роботи з візуальними джерелами, культурними контекстами та обґрунтування дизайнерських рішень.

Цільова група:

Програма розрахована на педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої та вищої освіти, які здійснюють підготовку здобувачів освіти у галузі культури, мистецтва та дизайну.

Цільову аудиторію Програми становлять:

- педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти мистецького та дизайнерського спрямування;
- науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, які викладають освітні компоненти з дизайну, образотворчого мистецтва, візуальних комунікацій, комп'ютерної/цифрової графіки тощо;
- викладачі мистецьких і дизайнерських дисциплін інших закладів освіти, установ, організацій, що здійснюють підготовку у сфері дизайну, образотворчого мистецтва, візуальних комунікацій та креативних індустрій.

Обсяг (тривалість):

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Дизайн» містить 1 кредит ЄКТС (30 годин).

Особливості реалізації програми:

Реалізація Програми передбачає поєднання теоретичної та практичної підготовки, спрямованої на оновлення професійних знань і розвиток сучасних дизайнерських компетентностей педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Особливості реалізації Програми полягають у:

- інтеграції мистецько-естетичних, гуманітарних і технологічних підходів у процесі опанування сучасних практик дизайну;
- орієнтації на практичну діяльність через виконання творчих завдань, розроблення власних дизайнерських проєктів і їх презентацію;
- аналізі сучасних тенденцій розвитку дизайну, креативних індустрій та візуальної культури.

У результаті реалізації Програми учасники удосконалюють професійні компетентності у сфері дизайну, опановують сучасні інструменти візуальної комунікації та розширюють можливості їх використання в освітньому процесі.

Форма (форми) підвищення кваліфікації:

Програма передбачає можливість індивідуальної та групової роботи в очному, дистанційному або змішаному (очно-дистанційному) форматі, що ґрунтується на відкритому професійному діалозі, спільному пошуку рішень актуальних завдань і поєднанні результатів наукових досліджень із практичним фаховим досвідом учасників.

Мета підвищення кваліфікації:

Метою Програми є вдосконалення професійних компетентностей педагогічних та науково-педагогічних працівників спеціальності «Дизайн», галузі знань «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», що спрямовані на отримання нових наукових знань з дизайну через формування сучасного теоретичного мислення, практичних навичок і креативних підходів до проєктної діяльності у сфері візуальних комунікацій.

Завдання підвищення кваліфікації:

- підвищення методичного й практичного рівня педагогічних і науково-педагогічних працівників у сфері дизайну;
- розвиток культури професійної комунікації та візуальної мови дизайну, формування здатності аргументовано інтерпретувати та обґрунтовувати естетичні принципи дизайну;
- удосконалення професійних компетентностей, необхідних для результативної педагогічної та науково-педагогічної діяльності під час підготовки здобувачів освіти «Дизайн» галузі знань «Культура, мистецтво та гуманітарні науки».

Перелік професійних компетентностей, що вдосконалюватимуться:

ПК1. Здатність використовувати сучасні методи інтерактивного, дистанційного та цифрового навчання у викладанні дизайну.

ПК2. Уміння інтегрувати нові знання й сучасні дизайн-технології у міждисциплінарне середовище дизайн-освіти.

ПК3. Здатність планувати та вдосконалювати власну педагогічну й методичну діяльність у галузі дизайну.

ПК4. Володіння прийомами професійної комунікації, фахової дискусії та презентації дизайн-рішень у професійному середовищі.

ПК5. Здатність до самоорганізації та управління творчим процесом під час виконання проєктних і дослідницьких завдань у дизайні.

ПК6. Дотримання культури професійної діяльності: авторського права, академічної доброчесності та етики використання візуального контенту.

ПК7. Володіння теоретико-методичними засадами викладання дизайну та використання інтегрованих підходів у підготовці дизайнерів.

ПК8. Уміння застосовувати теоретичні знання для аналізу й рефлексії власної професійної та педагогічної практики у сфері дизайну.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

1. Поглиблене володіння системою знань для розв'язання складних професійних завдань у дизайні, формування креативних візуально-комунікаційних рішень та їх застосування у проєктній, науковій і освітній діяльності.

2. Здатність критично інтерпретувати теорії, принципи й методи різних гуманітарних і мистецьких дисциплін для вирішення професійних задач у сфері візуальних комунікацій.

3. Уміння аналізувати естетичні концепції дизайнерських шкіл і напрямів у контексті розвитку сучасної культури та історії дизайну.

4. Здатність обирати ефективні методики викладання фахових дисциплін дизайну, розробляти та реалізовувати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

5. Уміння застосовувати цифрові інформаційні технології для розв'язання професійних і педагогічних завдань, а також у науково-дослідній діяльності.

6. Володіння сучасним програмним забезпеченням і цифровими інструментами для моделювання та візуалізації дизайн-об'єктів із подальшою інтеграцією результатів у професійну практику.

7. Здатність організовувати й здійснювати дистанційне та змішане навчання з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці дизайнерів.

8. Готовність до ефективної педагогічної діяльності у цифровому освітньому середовищі та професійній комунікації в галузі дизайну.

9. Представляти результати виконання дизайн-проєкту загалом, враховувати сучасні тенденції у презентації і самопрезентації, розуміти канали і засоби комунікації, що сприяють професійній самопрезентації.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання підсумкової роботи (ескізного проєкту) здійснюється за такими критеріями:

- обґрунтування актуальності теми;
- розкриття теми (відповідність змісту роботи поставленій меті та завданням, використання інноваційних методів дослідження проблеми;
- цілісність і завершеність структури підсумкової роботи;
- професійна та практична спрямованість роботи;
- впровадження результатів (теоретична цінність та прикладне значення отриманих результатів, наукова обґрунтованість висновків, рекомендацій і пропозицій, їх відповідність поставленим завданням).

Крім того, при оцінюванні підсумкової роботи ПП/НПП враховуються:

- наявність публікацій за темою роботи;
- наявність реальних результатів впровадження розробок за темою роботи;
- нестандартний (креативний) підхід до вирішення завдань дослідження.

Загальне оцінювання роботи здійснюється відповідно до зазначених критеріїв:

Критерії рейтингу Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна шкала	Оцінка за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS
відмінно / зараховано	90 – 100	A – відмінно – відмінне виконання роботи з незначною кількістю помилок
добре/ зараховано	83 – 89	B – дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
добре/ зараховано	75 – 82	C – добре – загалом правильна робота з кількома грубими помилками
задовільно/ зараховано	67 – 74	D – задовільно – посередньо, зі значною кількістю недоліків
задовільно/ зараховано	60 – 66	E – достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінки
незадовільно/ не зараховано	21 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю
незадовільно/ не зараховано	0 – 20	F – незадовільно з обов'язковим повторним курсом

**Документ про підвищення кваліфікації:
Сертифікат**

Вартість:

....

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено опанування теоретичних і практичних питань, спрямованих на поглиблення професійних знань педагогічних і науково-педагогічних працівників у сфері дизайну. Основу змісту Програми становить опанування модулю «Специфіка та етапи дизайн-проектування», який спрямований на осмислення сутності дизайну як культурного, естетичного та професійного явища, аналіз його історичного розвитку, функцій, принципів формоутворення та ролі у сучасному суспільстві. Навчально-тематичний план поєднує теоретичні заняття, практичні завдання та самостійну роботу слухачів. Особлива увага приділяється аналізу теоретичних концепцій дизайну, вивченню основ візуальної комунікації, закономірностей формування художнього образу та принципів проектної діяльності у сфері дизайну. У межах Програми розглядаються такі тематичні напрями: теоретичні основи дизайну та його місце у системі культури і мистецтва; історія становлення та розвитку дизайну; принципи композиції та формоутворення у дизайнерській діяльності; основи візуальної комунікації; сучасні тенденції розвитку дизайну та візуальної культури; методичні аспекти викладання дизайнерських дисциплін у закладах освіти.

Особливістю навчальної діяльності у межах Програми є поєднання теоретичного аналізу проблем дизайну з обговоренням сучасних дизайнерських практик і прикладів візуальної культури. Значна увага приділяється розвитку аналітичного мислення, здатності інтерпретувати дизайнерські об'єкти у культурному контексті та обґрунтовувати власні професійні судження.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних джерел з теорії дизайну, аналіз прикладів сучасного дизайну та візуальної комунікації, підготовку аналітичних матеріалів, а також виконання індивідуальних завдань, пов'язаних з інтерпретацією дизайнерських рішень.

Підсумкові заходи передбачають проходження підсумкового тесту та представлення результатів навчальної діяльності у формі ескізного проекту. Ескізний проект – кінцевий варіант творчої пропозиції дизайнера, об'єкту що проектується. Під час ескізного проектування можливе використання мови проектної графіки та мови об'ємного проектування – макетування і моделювання.

Зміст програми складається з 1 модулю та 4 взаємопов'язаних тем, що охоплюють специфіку проектування комплексних дизайн-об'єктів, основні етапи та стадії дизайн-проектування. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест та представлення результатів навчальної діяльності у формі ескізного проекту. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – 100 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання, склали підсумковий тест, захистили ескізний проект отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає:

загальна кількість годин – 30 год.;

лекції – 6 год.;

практичні – 8 год.;

самостійна робота – 16 год.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього

МОДУЛЬ 1. Специфіка та етапи дизайн-проектування					
Тема 1.1 Специфіка проектування комплексних дизайн- об'єктів.	2		2	Опитування, презентація виконаних робіт	4
Тема 1.2 Засоби активізації проектної творчості в дизайні.	2		2		4
Тема 1.3 Концептуальна основа та евристичні технології проектування.	2		2		4
Тема 1.4 Основні етапи та стадії дизайн- проектування.		8	10		18
Усього	6	8	16		30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Специфіка та етапи дизайн-проектування

Тема 1.1. Специфіка проектування комплексних дизайн-об'єктів.

Сучасні дослідно-проектні методи дизайн-діяльності. Просторові структури комплексних дизайн-об'єктів: сучасні концепції та тенденції організації. Класифікація елементів структури дизайн-об'єктів. Прогнозування структури як етап передпроектних робіт в дизайні. Формалізовані методи проектування просторових структур та комплексних дизайн-об'єктів.

Тема 1.2. Засоби активізації проектної творчості в дизайні.

Особливості творчого мислення в дизайнерській діяльності. Образно-асоціативний підхід до проектування об'єктів дизайну. Синектика. Біоніка. Комбінаторика. Сучасні аспекти дослідження проблеми креативності як виду та методу творчого мислення та проектної діяльності. Концепція ефективного використання внутрішнього вприйняття, просторової уяви при проектуванні комплексних об'єктів дизайну. Зв'язок проектної діяльності з процесами мислення. Продукти процесу проектної діяльності. Ейдетика як ідея оптимізації дослідно-проектного процесу в дизайні.

Тема 1.3. Концептуальна основа та евристичні технології проектування

Основні етапи проектнотворчого процесу в дизайнерській діяльності. Проектно-концептуальні метаморфози евристики. Стратегії евристичних досліджень. Дизайн-діяльність як тріступінчатий процес. Характеристика основних евристичних методів проектної діяльності. Узагальнений евристичний алгоритм. Алгоритми рішення винахідницьких задач та розробки інноваційних дизайн-концепцій. «Фундаментальний метод» проведення передпроектного

дослідження з дизайну.

Тема 1.4. Основні етапи та стадії дизайн-проектування.

Технічне завдання, дизайнерська пропозиція, ескізний проєкт, робочий проєкт, авторський нагляд за процесом виробничого втілення проєктної ідеї. Аналіз, синтез, оцінка – основні процедури дизайну. Орієнтація дизайнерського проєкту на оптимальне вирішення проєктної задачі. Дизайнерський аналіз, аналіз вихідної ситуації та побудова об'єкту проєктування: функціонально-ергономічний, конструктивно-технологічний аналіз. Дизайнерський синтез: компоновка, функціонально-ергономічний та композиційний пошук. Оцінка варіантів та вибір найкращого вирішення. Критерії оцінки дизайнерського проєкту.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Головні парадигми дизайну. Соціокультурні фактори розвитку дизайну. Жанрова диференціація дизайну. Типологія об'єктів дизайну за спеціалізацією (*підсумковий тест*)
2. Розробити комплексно-обґрунтований дизайнерський проєкт на обрану тематику відповідно до наданого плану:
 1. Попередній аналіз (вивчення прототипів) і складання технічного завдання.
 2. Попередній аналіз і розроблення художньо-конструкторської пропозиції.
 3. Ескізний проєкт.

Ескізний проєкт – кінцевий варіант творчої пропозиції дизайнера, об'єкту що проєктується. Під час ескізного проєктування можливе використання мови проєктної графіки та мови об'ємного проєктування – макетування і моделювання. Ескізи виконують на папері в чорно-білому зображенні або в кольорі. Основний метод пошуку – макетування чи моделювання.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України № 1556–VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38.
2. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. URL : <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
3. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF/>

Основна література

1. Андрущенко Т. І. Дизайн : навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2012. 704 с.
2. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну. Видавництво Київ-ПАРАПАН. 2021. 250 с.
3. Олійник О. Теорії та концепції дизайну. Видавництво Олді-Плюс. 2020. 256 с.
4. Словник з дизайну і ергономіки [Текст]: термінологічний словник для фахівців з дизайну і ергономіки, інженерів, конструкторів, студентів ВНЗ / В. О. Свірка [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О. – 2-ге вид. перер. і доп. Харків: видавництво НТМТ, 2009. 131 с.
5. Фіцовський Є. Бруно Шульц. Книга образів. Київ : Дух і літера, 2014. 560 с.
6. Храмова-Баранова О.Л., Хутка Т.С., Кудревич В.В., Іщенко Ю.П. Міжнародна колективна монографія. Стили в дизайні фешн-ілюстрації: образ, естетика STYLES IN FASHION ILLUSTRATION DESIGN: IMAGE, AESTHETICS DOI: 10.30890/2709-2313.2025-38-03-01 серія монографій, Карлсруе, Німеччина Intellectual capital is the foundation of innovative development '2025», 2025. 174-184. Монографія
<https://desymp.promonograph.org/index.php/sge/issue/view/106/sge38-03>

7. Чупріна Н. В. Сучасні технології дизайн-діяльності: навч. посіб. Київ : КНУТД, 2017. 416 с. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8567/2/20171018_101_0079.pdf

Додаткова література

1. Барнет Б., Еванс Д. Дизайн-мислення. Спроектуй своє життя. Київ : Наш формат, 2018. 224 с.
2. Емброуз Г. Основи. Графічний дизайн 01: підхід і мова : пер. з англ. Київ : ArtHuss. 2019. 191 с.
- 3.
4. Каїро А. Функціональне мистецтво. Вступ до інфографіки та візуалізації : [навч.-наочний посіб. Львів : Вид-во Укр. Католицького Ун-ту. 2017. 349 с.
8. Норман Д. А. Емоційний дизайн : Чому ми любимо (або ненавидимо) речі довкола нас. Київ : ArtHuss. 2019. 302 с.
9. Руденко І. О. Візуальна комунікація та культурна ідентичність // *Культура і сучасність*. 2020. № 1. С. 34–40.